

5.2.2020

VakO 159/00.08/2020

Työ- ja elinkeinoministeriökirjaamo@tem.fi**Viite:** Lausuntopyyntö 13.1.2020 TEM019:00/2019, VN/6449/2019**Asia:** Vakuutusoikeuden lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanemista koskevaksi lainsäädännöksi**Vakuutusoikeus lausuu kunnioittaen seuraavaa:**

Vakuutusoikeus toteaa, että esityksen tavoitteet, edistää työ- ja elinkeinotoimistojen mahdollisuuksia keskittyä palvelutoiminnassa työnhakijoiden työllistymisen edistämiseen ja palveluiden tarjoamiseen sekä vahvistaa työvoimaviranomaisen roolia työvoima- ja yrityspalveluiden järjestäjänä, ovat kannatettavia. Lisäksi tavoite, edistää joustavaa työttömyysetuuden hakemista ja muuta etuuden saamiseen liittyvää asiointia, on kannatettava.

Lainmuutos on kuitenkin periaatteellinen, koska yrittäjien ja opiskelijoiden työttömyysturva-oikeuden ratkaiseminen siirtyy Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille. Vakuutusoikeuden näkökulmasta muutoksenhakutuomioistuimena vaarana on, että esitetyn lainmuutoksen myötä ratkaisukäytäntö hajaantuu, kun asioita käsitellään sekä Kansaneläkelaitoksessa että lukuisissa työttömyyskassoissa ilman nykyisin annettavien työttömyyspoliittisten lausuntojen tukea. Tästä hyvänä esimerkkinä ratkaisukäytännössä on tilanteet, joissa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa pitää etuuden hakijaa etuuteen oikeutettuna vastoin niitä sitovaa työvoimapolitiittista lausuntoa. Lain muutos voi merkitä myös paikallistuntemuksen heikkenemistä verrattuna nykytilanteeseen. Etuudensaajien oikeusturvan ja yhdenmukaisen kohtelun kannalta on ehdottaman tärkeää, että ratkaisukäytännön yhdenmukaisuudesta pystytään huolehtimaan näissä käytännössä juridisesti vaativiksi osoittautuneissa asioissa jo ensimmäisen asteen päätöksenteossa. Muutoin voi käydä niin, että käsiteltävien asioiden määrät lisääntyvät muutoksenhakuasteissa.

Muutoksen yhteydessä onkin huolehdittava, että Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassoilla on riittävä asiantuntemus ja ammattitaito arvioida asioita sekä myös riittävästi resursseja tehtävän hoitamiseen. Lisäksi on huolehdittava siitä, että Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen valvontaa suorittavilla tahoilla on riittävät resurssit ja ohjeistukset valvonta-tehtävän suorittamiseksi. Valvontaa ei tässä mielessä ole se, että muutoksenhakuasteet ratkaisevat asioita yksittäisen etuudensaajan tekemän muutoksenhaun perusteella.

Postiosoite
PL 1005
00521 HELSINKI
Käyntiosoite
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

Puhelin
029 564 3200
Telekopio
029 564 3100

Sähköposti
vakuutusoikeus@oikeus.fi

5.2.2020

VakO 159/00.08/2020

Asiamäärien kehitystä muutoksenhakuasteissa on vaikea tässä vaiheessa arvioida. Esityksen muutoksenhakua nopeuttavat ja joustavoittavat tavoitteet eivät välttämättä kuitenkaan täyty, mikäli käsiteltävien asioiden määrä kasvaa ja muutoksenhakuasteiden riittävästä resurssoinnista ei ole huolehdittu. Vakuutusoikeus toteakin, että esityksen jatkovalmistelussa vaikutusten arviointia tulisi tarkentaa tältä osin.

Ylituomari

Tuula KivariLaamanni,
Osastonjohtaja
Aija Peltola

